

ȘCOALA NOASTRA

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

Triumful Invierii

Natura îmbracă haină de sărbătoare. Fiorul unei vieți noi care străbate întreg universul, răscolește sentimente nebănuite în sufletele noastre. Este fiorul reînvierii pe care îl infiltrează în ființa noastră și sentimentul care te stăpânește în momentul descătușării din lanțurile robiei și ridicarea din noroiul pierzării. Invingerea vieții asupra inerției și-a luminei asupra întunerecului. Credința și speranța în spre mai bine pune slăpânire pe un trecut trist și posomorit. O nouă speranță de viață pulzează până în cele mai mici molecule ale naturii.

În pragul primăverii, natura își serbează, în cele mai dulci melodii și acorduri, isbânda luminii, care începe cea mai minunată operă de creațiune pentru preamărirea și mărturisirea Dumnezeirii.

Aceasta isbândă strălucită este însă rezultatul unei cumplite revoluții a naturii, după o luptă grea și plină de suferinți. Pentru aceea se sărbătorește cu toată pompa și splendoarea.

S'a săvârșit marea Minune.

Creștinătatea, de nouăsprezece veacuri sărbătorește Cea mai mare Minune, învingerea vieții asupra morții: prin Invierea cea de a treia zi a lui Christos. După calvarul suferințelor indescriptibile: „biruind puterea morții și sfărâmând incuetoarele iadului, a înviat a treia zi în revărsatul zorilor, și a eșit cu slavă din mormântul Său“.

Lumina credinței, a păcii, a dragostei creștinești și a isvorului dătător de viață veșnică, s'a sălășluit în sufletul celor credincioși, pentrucă împărăția lui Dumnezeu s'a pogorit peste oameni.

„**Veniți de luați lumină!**“. Este chemarea Dumnezeirii, care dă posibilitatea învingerii sigure. Dacă vom înțelege rostul acestei chemări sfinte, încrederea în izbândă nu ne va părăsi. Optimismul ne va alimenta forțele de rezistență și'n cele mai grele momente de luptă.

Să ne înălțăm deci sufletele și să ne bucurăm de învierea Mântuitorului lumii. „Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi“.

Să ne călăuziască pururea exclamarea triumfului Invierii:

CHRISTOS A INVIAT!

D. Mărgineanu.

RELIGIOSITATEA.

SPICUIRI

Dacă am prinde într'o noțiune întreg complexul de stări sufletești ce se nasc în sufletul omului din raportul său cu Dumnezeu — Creiatorul lumii — acea noțiune am numi-o religiozitate.

Religiozitatea — ale cărei forme de manifestare au fost religiile cu tot ansamblul lor de procesiuni și întreaga lume de dogme — a rămas obiect de continuă cercetare. Se pare că atât de intim e legată de viața omului încât aceasta nu poate fi concepută fără de ea. Viziunea unui mare gânditor rămâne genială când afirmată ne spune: «mai de grabă poți gândi că zidești o cetate în aer decât să gândești a găsi popor fără religie». Strânsa legătură a vieții cu religiozitatea ne apare în începuturile vieții omului așa de mare încât se confundă una cu cealaltă; misticismul înconjoară în întregime pe om și poate tot atât de mult cât îl desprindem din sublimul act al creației lumii. Omul s'a coborât din împărăția cerurilor tot în atmosfera în care s'a produs creația sa.

Ar fi, însă, o aberație să spunem că numai în clipele primitive omul a dispus de o religiozitate mai pronunțată. Nu. Ceeace e intim vieții lui, ba atât de intim încât pare că e primă componentă în alcătuirea ei, nu se poate despărți niciodată de ea. N'ar mai fi «viață omenească» dacă rupând această componentă am concepe un om fără de ea.

Numai forma de manifestare s'a schimbat; izvorul de energie ce se cheltue la înfăptuirea acestor forme a rămas intangibil.

Conservarea individului, motiv intim al oricărei fapte, trimite din energia sa pentru împlinirea religiozității, care nu răspunde decât la un corolar isvorât în mod logic din ea: conservarea individului și dincolo de limitele acestei vieți scurte.

Iată de ce religiozitatea apare intim legată de viață. Și de aci o îndrumare: religiozitatea unui om o putem determina — adică îi putem vedea felul ei unic de a fi — numai în clipele când viața e pusă în joc. «Nenorocirile» cum se numesc în limbajul popular acestei clipe, sunt cele mai bune împreju-

rări de indentificare a religiozității. S'ar putea obiecta că instituțiile și cultul religios ar fi mai în măsură să facă acest lucru. Pot; nu însă întru totul. Mai întâiu cultul și instituțiile religioase sunt doar forme sub care apare religiozitatea și aceste forme sunt creația societății. Nu uit însă versetul biblic: «Unde veți fi doi sau trei strânși în numele Meu, acolo voi fi și Eu» deținător al vorbelor lui Isus. Totuși variabilitatea acestor forme lasă să se vadă că omul a lucrat și lucrând a pus și ceea ce are el caracteristic: relativul.

S'apoi G. Tarde poate fi îndeplin îndreptățit când afirmă că societatea cu tot domeniul ei de fapte, specifice sie-și, are ca justificare ultima inițiativă; îi opune Durckheim fămoasa demonstrație a sintezei însă clarifică: religia e produs al societății. Acceptăm pe Durckheim însă spunem: religia (instituția și cultul) da, dar religiozitatea nu. Cine garantează că haina este adevărul însă-și? Procesionile religioase se adresează direct simțurilor; sunt fapte plastice și nu știu de câte ori în șirul lor de petrecere pot naște în suflet emoția sublimă în fața Divinității mare și sfântă.

Ceeace ne poate da intuiția a celui permanent și durabil fel de manifestare către Divinitate e «nenorocirea». Să nu-și inchipue cineva că biserica n'ar avea nici un rost față de religiozitate. Dincontră ea răspunde ca un lucru binevenit pentru aceasta, scutind astfel pe individ de a dibui și căuta forme de manifestarea a ei.

Creiem o nenorocire și în fața ei punem diferiți oameni. Vom distinge trei categorii în felul cum reacționează în ceea ce privește religiozitatea lor; dintre acestea, două cu o manifestare constantă și una cu manifestare variabilă. Dintre cele două: unii o privesc cu resemnare și ingenunchind își sprijină ultimul pas al vieții în Ocrotitorul ceresc, pronunțându-l — numele cu sfințenie — sunt oameni blânzi cu glas blajin de urmași direcți ai apostolilor; alții își verifică pentru a nu știu câtă oară — zic ei — credința în «prigoană» ce o deslănțue asupra omului Conducătorul lumii și revoltați contra acestui «prigonitor» care nu le recunoaște dreptul la viață, îi aruncă pe socoteală tot ceea ce nemernicia omenească poate produce în resvrătire. Schopenhauer le-e revizionarul înțelegător de realități și prin cuvântul lui își găsesc justificarea gestului. A treia categorie, cu manifestare variabilă, îi găsim uneori reac-

ționând revoltați, alteori resemnați, însă de cele mai multeori indiferenți — adică nu amintesc nimic despre Divinitate în aceste împrejurări; există ori nu, e bună ori e rea, nu-i pasă de acea lume din ceruri. La această atitudine a ajuns sau printr'o încercare adâncă, mult exagerată, de cunoaștere a realității sau printr'o totală lipsă de atenție față de ea, el fiind frunză galbenă pe care o bate oricare vânt de toamnă. Nu aceste două alternanțe ar fi însă cauza felului său de a fi; el ar veni numai ca o completare mai târzie, el fiind determinat cu mult mai înainte.

De unde această diversitate? Dece diferă religiozitatea?

Psichanaliza, ca metodă nouă de cercetare a adâncurilor sufletești, vine să ne explice. Și explicarea ce ne-o dă este de cel mai mare sprijin pentru educație și anume pentru educația în familie. În familie începe cristalizarea tuturor tendințelor ce le aduce individul pe lume și pe acest început se ridică întreg edificiul de mai târziu, numit om.

Se par cam îndrăsnește incursiunile sufletești întreprinse de psihanaliză totuși ea explică:

Viața intrauterină, copilul a trăit-o într'un perfect echilibru între dorință și puțință: îndată ce se naște și în clipele următoare nașterii se ivesc cerințe noi: ele cresc tot mai mult — o progresie geometrică — pe când puțința de a le satisface, cu care vine copilul pe lume, crește, se pare, numai după o progresie aritmetică. El caută sprijin — și acest lucru, ține toată copilăria, uneori până în epoca înaintată a adolescenței — într'un deținător de putere mai mare. Primul care-i vine în ajutor, un ajutor benevol și continuu, este tatăl. Pentru copil, tatăl e reprezentantul cel mai autoritar; el e deținătorul celor mai mari forțe din lume. Stabilirea acestui lucru o face copilul din instinct — norma faptei la această epocă. Între copil și tatăl său există un raport de putere: 1 la ∞ (unul la infinit). Acest raport se înscrie adânc în sufletul lui și rămâne neșters toată viața — el însuși determinând felul de activitate al copilului. Când copilul a crescut mare raportul de putere între el și tatăl e dela egal, la egal — raport la cunoștința căruia ajunge după compararea produselor puterilor amândurora. Totuși cel stabilit în copilărie nu se șterge ci revine și revenind sub aceeași formă copilul nu mai raportează în procesul de 1 la ∞ ființa sa la tatăl (realitatea cu

rațiunea sa de fiu îl oprește) ci caută un alt deținător de puteri infinite față de ale lui. Raportul, neîncăpând de lumea semenilor, se proiectează în spațiul nemărginit, cu nemărginite puteri ce se deslănșue la desfășurarea vieții universale și din el desprinde pe acel deținător de forțe extraordinare față de ale sale. Astfel se leagă omul, în mod instinctiv, de ceva supranatural în puteri. Cine e acel deținător i-o spune religia pe care o are societatea în care se naște. Pentru creștin e Dumnezeu.

Odată cu stabilirea raportului de 1 la ∞ se înscrie în sufletul copilului și atmosfera în care se petrece el. Dacă tatăl a fost bun — în sensul că l-a ajutat cu plăcere și drag, raportul s'a înscris însoțit de plăcere. Și în vârsta matură, când apare acest raport, apare tot în atmosferă de plăcere: Dumnezeu e bun și ne ajută cu drag, iar clipele în care retrăiește acest raport sunt fericite pentru el.

Dacă tatăl s'a purtat brutal cu copilul, respingându-l sau ajutându-l cu dispreț, raportul se stabilește în atmosfera de tiranie și un tiran vede în Dumnezeu. La acei pentru care tatăl a fost ca și neexistent, raportul s'a stabilit numai la voia întâmplării și cum întâmpinările nu sunt constante sigur că și felul lui de a reacționa e foarte variat; sau raportul s'a stabilit numai în legătură cu lucrurile din jur — natura în toată variația sa — și tot la ele se resfrânge și mai târziu numai într'un spațiu mai larg. Deținătorul de forțe mai mari e în lumea în care trăiește; când a ajuns la vârsta matură el nu poate stabili raport de putere între el și lumea din jur întrucât se găsesc deosebiri de alcătuire în special față de lumea anorganică. Deaceea raportul rămâne tot aci, lume ce-rească neexistând.

Iată care e mecanismul intim al producerii religiozității, ea care răspunde tendinței intime a individului: conservarea.

Pentru educație e un nespus de mare folos acest lucru.

În psihologia revoluționarului găsim același abstract: în răsfărângerea spațială a raportului prinde și autoritățile mai mari ca individul. Nu se limitează însă numai la ele ci merge până la cel mai mare deținător de puteri: Dumnezeu.

În fața acestor adevăruri de netăgăduit, părinții își vor înțelege, cred, rostul ce-l au în determinarea felului de viață al copiilor lor când vor pași mâine în societate.

V. Pupăză
inv. stud. Stărciu.

INDIVIDUL, SOCIETATEA ȘI STATUL.

În mersul evolutiv al omenirii s'a pus problema dacă individul sau societatea trebuie să premieze, dând impresia unui antagonism între aceste realități. Sociologia, ce ne redă fenomenele sociale în desfășurarea lor fără element critic, ne arată că unii autori și filosofi au socotit individul ființă fizică și morală ca singura realitate, societatea nefiind decât prin indivizi; ideea generală neputând subzista decât prin fenomene individuale, în timp ce alții au susținut contrarul. Autorii mai noi conciliază aceste păreri și se pare că aceasta ar fi adevărata realitate. Autorii individualiști spun că individul se naște cu drepturi, numite naturale, pe care nimeni nu i le poate lua; această școală se numește a dreptului natural. Autorii care susțin realitatea individului, mai însemnați sunt: Rousseau, Grotius, Locke, Kant, etc. Rousseau, în imaginea lui de geniu, a întrevăzut posibilitatea unui om izolat, bun și fericit, care printr'un contract a întemeiat societatea, pentru a le conserva drepturile naturale și imprescriptibile. Hobbes spune că în momentul când prin contractul social au pus bază societății și-au înstrăinat toate drepturile suveranului, pentru a curma acel războiu al tuturor contra tuturor.

Rousseau în exagerarea lui ajunge să preconizeze tirania societății asupra individului, atunci când zice că fiecare individ înstrăinându-și toate drepturile societății și cum fiecare și le înstrăinează la fel în realitate nu le înstrăinează nimănui, căci nimeni n'ar avea interes să facă această situațiune oneroasă; în schimb individul ar avea în serviciul lui întreaga forță a societății, care forță ar pierde pe acel individ care ar lupta contra intereselor ei, ca nefiind social și care nu cunoaște nici o piedică în voința ei realizatoare. Din scrierile lui Rousseau își scot argumente și anarhiștii care urmăresc distrugerea oricărei organizațiuni de stat, deoarece individul a fost bun și fericit și societatea l-a stricat cum și socialiștii și comuniștii care anihilează pe individ prin tirania societății.

Revoluția franceză din 1789 marchează apogeul concep-

țiunii individualiste, de unde merge în declin. Autorii care consideră societatea ca adevărata realitate, spun că individul nu este decât o imagine deformată a acestei realități, concepțiune ce-și ajunge apogeul prin revoluția rusească. Societatea pentru a exista și a subzista s'a organizat sub diferite forme, culminând în aceea de state, organizare care a variat față de cerințele timpului, împrejurări și concepțiunile vremii. Statul presupune în compunerea lui : un teritoriu, populațiune și drept de comandă (suveranitate). Duquit definește statul ca un raport între guvernați și guvernanți. Bluntschli definește statul ca organizarea politică a unei națiuni pe un anumit teritoriu. După Esmein statul este personificarea juridică a unei națiuni. Otto Ghierke vede esența statului în direcțiunea vieții comune, exteriorizată prin puterea organizată. Lumea antică ne oferă spectacolul oprimării individului de către stat. Creștinismul deșteaptă conștiința individuală și morală în sufletul fiecăruia ; iar proclamarea principiilor revoluțiunii franceze, nu este decât o reacțiune dovedită de faptele istorice, lucru ce se vede în tendințele actuale de organizare economică și socială. Duquit constată că singura realitate perceptibilă este solidaritatea socială, care rezultă din faptul existenței societății și căreia toți suntem datori a ne supune. Augustin Comte socoate că individul nu are decât datorii, iar alți autori spun că drepturile ce le avem sunt numai niște funcțiuni sociale, ceace are mult adevăr în fond, aceste fiind rezultante ale evoluțiunii economice. Marx spune că forțamente tindem către socialism, conceput fie sub forma comunismului sau colectivismului, deoarece regimul burghez și capitalismul sunt numai o necesitate, pentru a face tranziția între feudalism și socialism, de unde, natural că societatea va domina. Individul izolat, cu drepturi, desigur că este o creațiune de roman, asemenea lui Robinson. Societatea este o realitate, un fapt natural care se formează atunci când interesele indivizilor vin în conflict, când se stabilesc relațiuni juridice între indivizi, pe care societatea le organizează și le garantează. Societatea este realitate nu în sensul de material, există manifestări sociale formate din manifestări de ale indivizilor pe care trebuie să le considerăm și care realitate se exprimă mai vizibil prin fenomenul numit drept. Individul e celula, iar societatea organismul, care ca și o combinațiune

chimică are alte însușiri decât elementele componente, cu însușiri și idealuri proprii.

În izolare individul este o figură ștearsă, fără originalitate, din contra în societate se nasc sentimente puternice și pline de energie care transformă cu totul pe individ. Fundamentul realității sociale este diviziunea muncii și cooperarea între indivizi. Individul și societatea, după cum observă Durkheim, sunt cei doi poli, ce depind unul de altul. În relațiuni multiple originalitatea individului devine expresivă; respectând individualitatea fiecăruia, solidaritatea devine mai puternică și individualitatea fiecăruia crește.

Elementul colectiv îl simte fiecare puternic în sufletul lui atunci când aceste sentimente sunt puse în joc. Ideile superioare sunt acele care predomină pe individ în societate, nu cele egoiste. Masele nu se mișcă azi pentru interese materiale, dar pentru ideea de justiție și echitate se sacrifică. Nu poate fi deci un antagonism între societate și individ; societatea defermină întreaga noastră activitate și ființă. Ne îmbrăcăm, vorbim, ne comportăm după placul societății, în contra căreia ne este imposibil a ne împotrivi și a-i rezista.

Sufletul omenesc este în centrul, la punctul de interferență a unor imens de numeroase cercuri sociale care se întretaie și din care omul face parte. Societatea pentru a exista acordă drepturi individului, care nu și le poate impune decât în societate, iar societatea nu are interes să-i facă situația oneroasă căci atunci luptă contra existenței însăși a ei. Ea oferă individului mijloace extraordinare de dezvoltare și propășire, prin întreaga activitate de care dispune, activitate a celor ce sunt în ființă, cum și întreaga activitate a celor dispăruți. Savanții și geniile dătoresc și ei mult societății, căci numai în societate se pot forma și apoi tot societății își vor impune creațiunile lor. Fiecare cere ca societatea, organizată în state, să-l pună în măsură a trăi. Indivizii fiecare are idealuri și năzuințe pe care caută a le realiza și pe care societatea îl pune în măsură să le realizeze, dacă nu sunt îndreptate către a ei ființă. Pentru ca să-și poată îndeplini imensul său rol societatea trebuie să-și asigure existența necesară, prin chiar sacrificiul individului — »salus reipublicae suprema lex.« — Societatea noastră este cât se poate de îngăduitoare, dând posibilitate tuturor ca în cadrul statului să

se desvolte conform destinației, în baza legilor generale de libertate. Grupurile minoritare în măsura în care vor fi cetățeni leali, statul nostru le va asigura ființa lor etnică și religioasă, după cum de altfel s'a obligat prin tratatul din 9 Decembrie 1919 — asupra minorităților — care în fond aduce o jignire demnității noastre naționale prin modul cum ne-a fost impus. Idealurile naționale și religioase par a da loc și altor sentimente de solidaritate, formând grupări pe interese și mai cu seamă profesionale.

Individul și societatea sunt cei doi poli a unei realități, ce depind unul de altul.

Constantin I. Floareș
inv. student în drept

Lecții de aritmetică *)

clasa III.

1. Numerele dela 300.000—500.000
2. Concretizarea numărului 500.000

Copii, azi am venit să stau mai mult cu voi și am venit și cu un gând bun: să împlinesc dorința voastră pe care D-ra învățătoare mi-a spus-o de mult.

Stați frumos și fiecare copil să se ostenească să asculte și să gândească cât mai bine!

Ascultare. Știu că anul acesta învățați la aritmetică numere mari. Până la ce număr ați ajuns? (300.000). Scoateți caietele de clasă, creioanele și scrieți numărul acesta! Un copil să scrie și la tablă. Priviți cu toții la tablă și spuneți cu toții dacă e bine scris. Numărați cifrele acestui număr. Cu câte cifre se scriu sutele de mii? De ce după cifra sutelor de mii ați înșirat numai zeruri? (Lipsesc celelalte unități.) Spuneți care sunt unitățile care lipsesc.

Copii, dacă cineva ar avea azi această sumă, adică 300.000 lei, ce-ar putea cumpăra cu ei? (O casă.) Cam cât de mare ar fi casa? (Cu 3 odăi și celelalte încăperi ce trebuesc la o casă.) Să zicem că cineva vrea să cumpere o casă cu această sumă. După ce se învoește cu proprietarul casei asupra prețului, ce

*) Aceste lecții au fost făcute în trimestrul I.

trebuie să facă cumpărătorul? (Să numere banii proprietarului.) Să vedem, știe vreunul cum numără banii cumpărătorul casei? (1, 2, 3. . . nu se poate. . . câte 10.000.) Să numere unul din voi. (10.000, 20.000, 30.000, etc) Câte zeci de mii sunt în 300.000? Spuneți cum ați făcut socoteala? (Intr'o 100.000 sunt 10 zeci de mii.) Dacă cumpărătorul ar fi avut banii în hârtii de câte o mie câte hârtii de o mie trebuia să dea proprietarului? (300.) Dar hârtii de câte 100? (3000.)

Copii, am citit în ziar că un om n'a dormit 16 ani. Voi câți ani aveți? În 16 ani ar fi dormit cam 140.000 ceasuri. Scrieți voi numărul acesta. Cât mai lipsește până la jumătate din 300.000? Prin urmare, copii, abia când veți avea 16 ani, când veți fi prin cl. IV-a de liceu, unii într'a V-a, veți fi dormit 140.000 ceasuri. Când veți fi voi oameni mari de 32 ani, câte ceasuri veți fi dormit? (280.000.) Cum ați făcut socoteala? Câte ceasuri mai lipsesc până la 300.000? (20 000.) Ca să putem socoti în câți ani dormim noi atâtea ceasuri, ce trebuie să știm? (Câte ceasuri dormim într'un an — 8000.) În cât timp dormim cele 20.000 ceasuri? (2 $\frac{1}{2}$ ani.)

Va să zică, copii, în mai mult de jumătate din viața lui, abia doarme omul 300.000 de ceasuri. Ce fel de număr este 300.000? (Mare.)

Voi, copii, ce-ați numărat până la 300.000? (Nimic.) De ce oare? (Ne trebuie multă vreme.) Da, copii ne trebuiesc 7 zile încheiate, numărând fără să ne oprim dela 8 ceasuri dimineța până la 8 seara, prin urmare de Luni dimineța dela 8 până Duminică seara la 8 ceasuri.

Dar să zicem că am vrea să pierdem vremea numărând, ce am putea să numărăm până la 300.000? (Fasole, mazăre, alune, castane, nuci, mere și bani) Unde am putea găsi de ex. atât de multe mere la un loc? (La negustorii cari strâng din toată țara ca să trimită vagoane întregi în țări streine.) Ați zis că putem număra și bani. De cari bani să avem ca să numărăm mai ușor? (De hârtie.)

I.

Anunțare. Copii, astăzi veți învăța să numărați mai departe.

Predare. Ce bani de hârtie avem noi? (100, 500, 1000 și 5000.) Cred că ați auzit dela părinții voștri că în curând se vor strânge hârtiile de 100 și de 5000 lei. Toți cei cari au hârtii de acestea trebuie să le ducă începând dela 1 Decembrie la Banca

Națională. În zilele cât va ține schimbul, ce vor face unii funcționari dela bancă? (Vor număra mereu.) Ca să știe ușor și exact ce sume au schimbat, știți voi cum fac? (Deoparte hârtiile de 100, deoparte cele de 5000 și fac din ele pachete.) Ca să știe oricând ce sumă e într'un pachet, ce fac? (Pe bandă de hârtie cu care înfășoară pachetul scriu numărul bucăților și suma.)

Dacă pun la un loc 100 hârtii de câte 100 lei, ce sumă trebuie scrisă pe fâșia de hârtie? (10.000.) Și dacă la sfârșitul zilei în casa de bani sunt 30 de pachete, ce sumă au? (300.000) A doua zi au mai putut face din hârtiile strânse încă 20 pachete de câte 50 de hârtii de 100. Câte mii de lei au mai schimbat? (100 000.) Ce sumă în hârtii de câte 100 au după 2 zile de schimb? (400 000.) Cum știți voi, să nu i-ați numărat? ($3+1=4$ și $300.000+100.000=400.000$.) Scrieți pe caete socoteala pe care ați făcut-o. S'o scrie cineva și la tablă. Gândiți-vă cum a numărat casierul atunci când lângă 300.000 a pus și celelalte pachete? (305.000, 310.000, 315.000, etc.) Și dacă punea pachete de câte 10.000, cum ar fi numărat? Numărați și scrieți totodată numerele pe care le spuneți.

Câte zeci de mii sunt în 100.000? Câte zeci de mii sunt în 400.000? Câte hârtii de 100 sunt în 400.000? (4000.) Și câte hârtii de câte 1000? (400.)

În ziua următoare casierul mai face 10 pachete de câte 100 hârtii în fiecare. Câți bani a strâns în ziua a treia? (100000) A pus pachetele unul câte unul și le-a numărat. Numărați și voi ca el: 410.000, 420.000, etc. Cât a pus lângă 400.000? Câți bani avea acum? (500.000.) Deci cât fac $400.000+100.000$? (Fac 500.000.)

În prima zi câți bani s'au schimbat? (300.000.) Ce sumă s'a schimbat în cele 2 zile următoare? (200.000.) Cât fac deci $300.000+200.000$? (500.000.) Numele ne spune câte hârtii de 1000 sunt în 500.000? (500.) Dar dacă în loc de hârtii de câte 1000 sunt hârtii de 500, câte hârtii sunt în toatele? (1000.) Când cineva are 1000 hârtii de câte 500, cât de bogat este? (500.000.) Dacă are această sumă în hârtii de câte 100, câte hârtii de 100 are? (5000.) — *Pauză.*

Recapitulare. Câte hârtii de câte 1000 sunt în 500.000? Dar dacă cineva are banii aceștia în hârtii de 500, câte hârtii de 500 trebuie să ducă la schimb? (1000.) Cel care îi are în hârtii de 100 lei, câte hârtii trebuie să schimbe? (5000.)

Aplicare. Copiii să scrie dela 300.000—500.000 din 10 în 10.000 și înapoi din 20 în 20.000. — Voi ați numărat câte penițe sunt într'o cutie. Să faceți acasă singuri socoteala în câte cutii încap 500.000 penițe. Câte șiruri de câte 10 cutii am putea face din numărul cutiilor în care încap 500.000 penițe.

II.

Ca să ne dăm și mai bine seama cât e de mare numărul 500.000, să facem încă o socoteală.

Voi știți câtă populație are orașul nostru? (90.000.) Scrieți numărul acesta ca să țineți mai bine minte. Care dintre voi a văzut cât de mult se întinde orașul Cluj? De unde putem vede cât de mare e locul pe care e așezat orașul? (De pe Felecvâr, când plecăm cu trenul sau ne întoarcem în oraș, sau când mergem pe șoseaua Turzii, sau și mai bine copii, din turnul dela grădina botanică.) Când veți mai fi încăodată prin aceste locuri, să vă uitați bine. Dacă Clujul are 90.000 locuitori, în câte orașe mari cât el ar fi 500.000 locuitori? (5.) Cum ați făcut socoteala? Scrieți numărul acesta: 450.000. Cineva să-l scrie la tablă. Cine n'a scris bine, îndreaptă. Câți locuitori mai trebuiesc ca să completăm 500.000? (50.000.) Scrieți cu toții 50.000. A fost vreunul din voi la Turda? Copii, Turda are numai 20.000 locuitori.

Prin urmare, 500.000 locuitori încap în 5 orașe mari cât Clujul nostru, în 2 orașe cât Turda și încă în 2 sate din cele mari. Ce aveți de zis, copii? Ce fel de număr este 500.000? (Foarte mare.)

— Dacă până la 300.000 numărăm în 7 zile de dimineața până seara, până la 500.000 în cât timp vom număra? Până la 100.000 în cât timp numărăm? (2 zile și 4 ceasuri.) Ca să numărăm până la 500.000 cât timp ne trebuie deci? (Aproape 12 zile.) Toate zilele de lucru din 2 săptămâni.

— În punga aceasta de hârtie am fasole. Câtă fasole este oare? (1 kg.) Se împarte fasolea și toți copiii numără în gând partea lor, iar rezultatul în scriu pe rând pe tablă. Se face socoteala. Câte boabe de fasole sunt într'un kg.? (4250.) Să facem socoteala câte boabe de fasole sunt într'un sac de 100 kg. — (425.000.) Câte boabe de fasole mai trebuiesc până la 500.000? (75.000.) Când veți vedea un sac mare, plin cu fasole, ce veți ști de acum înainte? (Că nu sunt în el 500.000 boabe.) Dar dacă răsturnăm jos boabele din sac, ce băgăm de seamă? (Că sunt multe, foarte multe.) Da, și nu sunt încă 500.000. Câte

boabe mai lipsesc până la 500.000? (75.000.) Câte kg. de fasole fac cele 75.000 boabe? (Aproape 18 kg.) Ce măsură s'ar umple cu aceste boabe? (Un dubludecalitru.) Deci într'un sac întreg și o baniță abia sunt 500.000 boabe.

Recapitulare. În cât timp putem număra din 1 în 1 până la 500.000? În câți saci încap 500.000 boabe de fasole? (1 sac mare și o baniță) Dacă avem 2 saci mai mici, îi umplem cu 500.000 boabe. În câte localități -- de felul celor cunoscute nouă -- am putea așeza 500.000 locuitori? (5 orașe cât Clujul, 2 orașe cât Turda și 2 sate mari.)

Aplicare. Într'un sac mare încap 7000 de castane. Socotiți în câți saci putem pune 500.000 castane și în câte căruțe îi putem duce la gară, dacă în fiecare căruță punem câte 10 saci? (Un șir de 7 căruțe, în căruța a 7-a, 21 saci și jumătate.)

Ana C. Iencica
prof. de pedagogie, Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PAGINA BĂNCII.

CHESTIUNEA BĂNCII ÎNVĂȚĂTORILOR SĂLĂJENI

Instituția care mai în anii trecuți era pe cale de a-și lua ființa, a căzut într'o veșnică somnolență, ca orice acțiune, am putea zice, începută de Asociațiunea Județeană, care durere în chestiuni ce privesc interese vitale superioare ale învățătorimii dela aceasta graniță, se mulțumește cu începutul imitației ce spicuește dela alte asociațiuni, ca apoi să se mulțumească cu acest început.

Lucruri ca acestea ne caracterizează în fața opiniei publice și în special în fața colegilor din alte județe ca pe niște slăbănogi și lași, cari prea puțin ne interesăm de promovarea și asigurarea unui viitor câtuși de puțin mai promișător, la care învățătorimea Sălăjeană am dori și avem tot dreptul moral de a-l reclama.

Nu știu pentruce atâta indolență și atâta slăbiciune în mijlocul asociațiunii noastre dela un timp-încoace, cari nu încadrează deloc cu frumoasa și rodnică în fapte mărețe, pe care fosta asociațiune sălăjeană a învățătorilor confesionali Români a îndeplinit-o sub stăpânirea austro-ungară, a cărei

activitate cetind «Almanahul», te ridică în alte sfere decât sunt aceste în cari trăim noi acum, deși logic ar fi, să facem mai mult, căci posibilul ne favorizează orișicare pas.

Mă întreb, nu am moștenit spiritul de acțiune și creațiune al predecesorilor din acest județ, care au avut un așa de bogat și frumos trecut în munca profesională care trebuia să-i caracterizeze, adică acest spirit exista în eul și conștiința fiecăruia, dar el trăește o viață latentă muribundă și dacă este așa, atunci să ne deșteptăm în fața marilor probleme pe cari greul vieții ce ne amenință, reclamă că acum ca niciodată să le dăm ființă.

Pentruca să-mi justific aceasta afirmațiune la adresa Asociațiunii, e destul să-i amintesc numai cazul revistei «Școala Noastră», care din meschine interese personale nejustificate în fața noastră, după o rodnică viață de existență, prin care unii ne spuneam durerile, iar alții căutam a ne afirma pe terenul cultural și profesional, a trebuit să fie sistată, făcând o rană sângerândă neperitoare atât în continuitatea apariției sale, cât și în sufletul aceluia care a fost inițiatorul ei dela primele începuturi Dl. rev. școlar D. Mărgineanu, pe care l-a durut mai mult acest lucru și care spre lauda sa și mulțumirea noastră nu s'a liniștit atâta timp, cât nu a văzut din nou în viață acest organ atât de necesar unei țagme, cum este și acesta a învățătorilor sălăjeni, fără ca Asociațiunea să facă ceva demers în aceasta chestiune, din propria sa inițiativă.

Din nou Dl. revizor școlar, în sufletul și preocupările căruia sunt concretizate și acumulate par'că întregile destine ale învățământului și învățătorilor din acest județ, pe care noi par'că involuntar îl urmăm în acțiunile pe care Dlui le întreprinde, ne pune pe tapet «copilul care până a nu se naște a fost îngropat», acela al înființării băncii inv. sălăjeni.

Chestiunea aceasta care nu prezintă un lucru ușor pentru inițiator, de sigur și-a luat-o numai după ce a văzut și vede zbuciumările în care învățătorii se sbat în multe împrejurări, căutând ca prin mijlocirea căreia printr'o mică contribuțiune personală, să înființăm o instituțiune de o însemnată caritate socială de ajutor mutual neprețuit, prin faptul, că va avea menirea să spulbere lacrima neputinței depe fața multora dintre noi, iar altora ne va aduce satisfacțiunea morală, de a ști, că prin mica noastră contribuție de cooperare, svâr-

lim necazurile acelor care trag jugul vieții mai greu decât noi.

Inițierea băncii nu numai că va satisface interese materiale și morale în cadrele asociațiunii, dar aceasta ar forma și o fală cu care am putea sta în față cu alte asociațiuni, unde aceasta instituțiune formează o putere bancară destul de hotărâtoare.

Cuvântul meu, ca membru loial și conștiu al asociațiunii, este ca unul fiecare din noi să ne desbrăcăm de haina indolenței ce caută a ne inpânzi și să pornim cu pas energic pe terenul activităților creatoare. făcând front comun în jurul inițiativei Dlui revizor școlar, lansată prin căldurosul său apel, semnând declarațiunea ce ni s'a trimis, dela cari depinde întreaga operă de creațiune, convinși fiind că prin acest mic obol al nostru, vom da naștere unui institut bancar care va promova în cel mai mare, în cel mai înalt grad interesele noastre, iar Dlui revizor școlar nu pot decât și pe această cale să-i aduc sincere mulțumiri pentru munca grea ce și-a asumat-o dorindu-i energia necesară, pentru ca acest lucru să-l poată duce la bun sfârșit spre mulțumirea Sa și a noastră a tuturor.

Sânmiclăuș, la 30 Martie 1933.

Sabou Alexandru.

RĂSUNET

... «Inițierea unei bănci proprii a noastră, care în aceste zile de grea încercare și de grijă generală, ne-ar ameliora în mare măsură suferințele și ar seca multe lacrimi de durere care au brăzdat adânc fețele istovite ale colegilor noștri angajați în munca celui mai măreț ideal »Culturalizarea generală și luminarea maselor.«

Cetind cuvintele de mai sus în apelul primit mai în zilele trecute, am simțit cât adevăr se reflectă din ele și par că vedeam perândându-se în fața mea fețele acoperite de paloarea tristeții și mizeriei. O să mi se spună că, poate acele vedenii au izvorit din propriile mele griji și necazuri. Nu zic ba! Au fost izvorite din propriile mele griji plus ale acelor pe care îi întâlnesc adesea și mi-se destăinuesc și plus acelor,

pe cari nu-i cunosc dar a căroră necazuri și greutatea le simț prin firele maestrute, ce leagă pe cei ce duc aceiaș povoaară.

Acum ceasul a sunat! Povoara trebuie scuturată. Ni-se prezintă momentul prielnic, de a pune umăr la umăr, spre a-nte ușura sarcina și încetul cu încetul să ne descotorosim din ea.

Cu înființarea unei bănci proprii a noastră am scurta mult drumurile acelor, ce sunt siliți a se adresa streinilor pentru un ajutor pe care de multe ori nu-l capătă, ci rămân și pe mai departe să-și frământă mintea în fel și chip spre a-și găsi o ușiță de scăpare din încurcături. Vom zice că numai voință trebuie și scăparea e asigurată. Dar ce exemplu — mai bun — de voință poate fi, decât să voim să ne creiem ajutor noi înși-ne și «numai prin noi înși-ne». Unuia singur să nu i-se ceară voința unei colectivități, căci ar fi prea mult, căci e știut că «unde-i unul nu-i putere» . . . . . Deci să ne însoțim cu toții ca să luptăm alături de altul contra dușmanului ce ne paște «mizeria».

Glasul de alarmă a sunat! Suntem chemați cu toții sub drapelul solidarității. Nu știu câți ș'au făcut ecoul acelu glas conștient de greutatea dăscălimii din acest județ. Stiu însă că trebuie să dăm ascultare acelor vibrații sunătoare, care ne îndeamnă la realizarea unui mijloc eficace pentru ușurarea necazurilor noastre incontestabile.

Să răspundem dar acelei chemări nu prin vorbe, ci prin trecerea la faptă. Să nu creadă nici unul din colegi că se poate lipsi de un astfel de mijloc de ajutorare, fiecare să-și amintească că totul e trecător și că proverbul românesc zice: «Azi mie, iar mâine ție».

Să începem, dar, a realiza ceiace e încă numai ideie și vom vedea după realizare ce pas însemnat am făcut pentru consolidarea noastră, materială și morală.

Cațălul, la 27 Martie 1933.

C. Fânățeanu.

Banca noastră.

«Ideia conduce lumea» ziceau străbunii noștri.

Și este un proverb românesc de o adâncă psihologie.

Și de fapt, când vedem răsărind câte o idee din creurul somităților noastre destinate a ne conduce, nise umple inima de bucurie căci la patrimoniul național s'a contribuit cu un grăunte de nisip.

Un zgomot de sirenă, o stea licărind pe cer, o lumină aruncată de un far îndepărtat formează tot atâtea bucurii pentru naufragiat ca și pentru noi o idee care-și fixează ca obiectiv o normalizare comprehensivă a situației noastre materiale. Ideia Dlui revizor școlar concretizată în apelul lansat, a scos de sub apatia generală sufletele învățătorimii sălăjene.

Toți recunoaștem că atunci când putem desprinde undeva o inițiativă nobilă, o pornire înspre mai bine, un zâmbet vesel se varsă în sufletele noastre, dându-ne o nouă injecție de curaj în ofensiva adecvată și debordând orice baricade pentruca aceia idee să se realizeze cât mai rapid. Ideia Dlui revizor din punct de vedere pedagogic și psihologic și-a ajuns scopul pentrucă a provocat sentimentul așteptării.

Dl rev. școl. D. Mărgineanu, cu abilitatea-i verificată cu ceva mai bine de un deceniu, a analizat și disecat această problemă fără fals iezuitism — și cu multă competență a lansat-o publicității spre știre — și în totdeauna a ajuns la aceeași concluzie pe care ochiul său de vizionar dela început și-o fixase. Această idee nu este o arlechinadă, după cum am auzit chiar eu, din fericire, vorbind pe niște colegi, acestora nu le dau mai mult de 1,8 din posibilități; dar și acelea cromatic o să dispară.

Dl revizor, — autorul acestei idei — nu trebuie să se lase târât de reverii pornite dela niște ramoliți.

Și despre acei dni. cari pledează contra ideii susmenționată nu putem decât numai să râdem, fiindcă râsul este mijlocul cel mai admirabil de disciplină socială.

La acești dni. nu le recomandăm altă rețetă decât, să facă câteva jocuri de inhibiție ca să-și revină din starea de

psihoză. Căci să fim sinceri și între învățători sunt vulpi șirete și oi naive, cari cred că vor produce discrepanță, dar efluviile cântate de acești dni. cu temperament de «paprică» sunt așa de stridente, că se apropie mai mult de urlet decât de cântece limpezi ale dragostei de tagmă. Desigur Dl revizor nu este omul care să se închidă în turnul de sifon al visurilor, ci pornește înainte cu impetuositate. Trebuie să călcăm în pas cu veacul.

În epoca noastră cuprinsă — în mare parte de un defetism penibil, când economicul primează, nu trebuie să ne sprijinim numai pe autoritatea cărții — adică pe spirit — lăsând ca pe o cenușotcă la coada mesii economicul, căci atâta vreme nu poate fi pentru biata omenire soluție favorabilă, câtă vreme nu vor fi reîntronate atât economicul cât și spiritul în drepturile lor.

Ideia Dlui revizor dacă va fi secondată — și trebuie să fie, fiind un imperativ categoric și raportul dintre ea și învățământul nu este contingent adică poate sau nu poate să fie — ci e necesară — atunci va însemna pentru noi un debut al politicii sociale care cuprinde sistemul de mijloace de ajutoare reciproce a învățătorilor.

Banca noastră nu va satisface o persoană, ci pe noi toți; va fi mijlocul prin care vom găsi alinare multiplelor noastre suferinți. Căci orice coleg va avea de unde să-și ridice leafa mai înainte, va găsi oricând o sumă cu care să facă față unei nenorociri urgente; fiind scutit de a se mai căciuli, de a fi suspectat și chestionat de cei cărora le solicită ajutor. Ținem să felicităm pe această cale pe Dl revizor pentru ingenioasa-i idee și-l asigurăm de solidaritatea noastră colegială; că nu vom lăsa să moară chiar în fașe, pruncul care va fi sufletul și inima dascălimii sălăjene.

Viitorul ne va dovedi că am făcut un lucru, mai mult decât folositor.

Și acum proiectând nădejdea spre vedeniile înfăptuirilor de mâine, încheiu aceste șire cu un modest prinos și o entuziastă preîntâmpinare.

George Perneșiu.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ ÎN NORD-VESTUL ARDEALULUI.

PE MARGINEA UNEI LUCRĂRI A D-LUI MĂRGINEANU, REVI-ZORUL ȘCOLAR AL SĂLAJULUI. LUPTA DUSĂ DE CEROURILE MAGHIARE ÎMPOTRIVA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC. O DĂSCĂLIME PĂTRUNSĂ DE DISCIPLINA NAȚIONALĂ.

Oradea 16. — Cercetătorul de mai târziu va da peste lucruri foarte interesante din istoria învățământului românesc din Ardeal în anii de după Unire. Școala românească a avut de luptat cu o opoziție acerbă din partea cercurilor minoritare. Școala noastră urmărea în primul rând readucerea la matcă a elementelor românești înstreinate de regimul maghiar, care s'a folosit de acea fămoasă lege școlară a lui Apponyi. Opera era grea, deoarece multe familii românești fie că purtau nume curat ungurești, fie că-și uitaseră cu desăvârșire limba strămoșească. Existau totuși suficiente indicii cari duceau la origina românească a înaintașilor. S'a făcut deci uz de așa zisa analiză a numelui și a originii, în jurul căreia cercurile minoritare au ridicat proteste asurzitoare, desigur din motivul că prin acest fapt se despopulau rândurile maghiarimei din Ardeal, sporite sub era trecută prin cunoscuta teroare a maghiarizării și prin stațisticele false și tendențioase.

O pagină de istorie școlară.

Am în fața mea o carte intitulată *O pagină din evoluția culturală la granița de nord-vest a țării*. Ea se datorește d-lui D. Mărgineanu, revizorul școlar al județului Sălaj și cuprinde situația învățământului primar din acest județ până la începutul anului curent. E o lucrare cu totul originală și expune în întregime situația învățământului primar sălăjean privit din toate punctele de vedere: moral, material, frecvență, activitate școlară și extrașcolară, concluzii finale și propuneri. E prima lucrare de curaj din geniul acesta și trebuie să-i fim recunoscători d-lui Mărgineanu pentru că s'a ostenit să cuprindă în paginile unei cărți lucrurile în toată realitatea lor. Noi nu urmărim aici însă să facem o dare de seamă din punct de vedere școlar, deoarece nici nu stă în competența noastră. Ne mărginim să ne arătăm satisfacția pentru activitatea temeinică și plină de râvnă desvoltată de autoritățile școlare din Sălaj, și să dăm dreptate autorului asupra lacunelor pe

cari le semnaleză și asupra propunerilor pline de interes pe cari le face. Suntem încredințați, că un conducător de priceperea și de râvna neobosită a dlui Mărgineanu, va ști să conducă acest învățământ spre propășire, spre isbânzi.

Lupta cu iredenta maghiară.

Volumul dlui Mărgineanu mai cuprinde însă o parte foarte interesantă pentru rubrica noastră. Anume, la urmă el rezumă lupta dusă de organele și ziarele maghiare împotriva tendinței de afirmare a învățământului românesc din Sălaj. Autorul reproduce toate articolele alarmante ale concetățenilor noștri, așezându-le în ordinea cronologică, ca apoi să le analizeze și să constate deplina obiectivitate a învățământului primar din Sălaj, spulberând atacurile și calomniile presei maghiare. Acest capitol va rămâne unic în istoria învățământului primar din nord-vestul Ardealului dela unire și până acum. Vedem cu câtă pasiune s'au năpustit organele iredentei maghiare împotriva autorităților școlare și ne putem da seama de lupta uriașă pe care a trebuit s'o ducă dl Mărgineanu pentru apărarea și impunerea școalei românești. Totodată capitolul acesta va rămâne ca un document despre modul cum presa maghiară atacă instituțiile Statului român. E pildă de libertatea fără margini de care se bucură presa minoritară dela noi, care totuși ne atacă tocmai pe tema lipsei de libertăți.

Un luptător.

În Sălaj figura dlui Mărgineanu se ridică impunătoare ca o adevărată stâncă de românism. Un vajnic luptător al ideii românești, căruia trebuie să-i aducem omagiile noastre pentru felul cum a știut să afirme legea și spiritul românesc pe plaiurile Sălajului, pe unde opera maghiară de desnaționalizare a populației românești a bănuțit în gradul cel mai mare.

Activitatea d-sale și strădania-i neînvinsă vor rămânea o vie pildă pentru toți aceia, cari vor fi chemați să pună umărul la întărirea învățământului românesc. Nu se face nimic bun fără îndrăsneală, fără autoritate și fără persistență: calitățile impuse conducătorilor noștri de orice fel. În afară de acestea însă dl Mărgineanu a știut să organizeze și să închege sufletele dascălimii sălăjene, de oarece și-a dat seama că o dascălime cu forțe și năzuințe unite e singura care asigură marile isbânzi ale neamului. De aceea ideia românească a cucerit victorii răsunătoare în Sălaj numai prin învățătorime, căreia dl Mărgineaou a știut să-i insuflă o disciplină națională demnă de admirație.

(Gazeta de Vest)

Alter Scotus.

CRITICA UNEI LECȚIUNI

CABA FLORIAN. O LECȚIE PRACTICĂ DE INTUIȚIE; SUBIECTUL: RAȚA;
CLASA I. PRIMARĂ.

Revista »Școala Noastră«, din Februarie 1933, scoasă de corpul didactic din Sălaj, publică o lecțiune practică de intuiție, cls. I. Pe cât se pare, e o lecție ținută la un cerc cultural, recunoscută ca bună și considerată că ar putea fi servită ca model; totuși ca metodă lecțiunea suferă unele neajunsuri. Din ea respiră ceva din metodele vechi.

Propunătorul începe lecțiunea cu câteva întrebări și anunță povestirea. Înainte de a trece la considerațiile didactice ale povestirii, să vedem scopul intuiției, care în primul rând este: a) Copilul să vorbească în tot timpul lecțiunii, b) Observarea directă a obiectului de intuit și c) provocarea unui interes profund — nu superficial — care să pună în mișcare toate funcțiunile sufletești ale copilului.

În lecțiunea de față propunătorul povestește sigur o istorioară cam lungă și improprie momentului când obiectul de intuit era la îndemână. În esență ea se reduce la o convorbire intimă între rață și cocoș. De obicei povestirea lungă și cu amănunte de prisos, are neajunsuri. — Ea trebuie să fie mai concentrată, simplă, mai activă, cu toate că contribuie puțin la formarea gândirii conceptuale. »O lecție model nu însemnează un discurs în forma interogativă sau expozitivă, ci cât au cugetat și au lucrat elevii«. Amănunte ca: »penele noastre nu se udă pentru că sunt unse« (?) »pe ochii ei e o peliță subțire nemișcătoare, prin care vede pești« și altele, sunt în afară de interesul copilului. Să nu se dea nimic din ceace este în afară de interesul lui. Copiii să fie lăsați să vorbească singuri.

Prin întrebarea: »Despre ce v'am povestit eu astăzi« face reproducerea povestirii, iar în predare (tratare) prezintă obiectul. Aici relevăm: a) Copiii sunt obosiți după ascultarea povestirii — stând smirna în bancă — și reproducerea ei, spre a intra acum în tratare. Prin urmare lecțiunea trece peste timpul reglementar: 25 minute. În tratare propunătorul face

anatomia păsării, în loc de intuiție. Cred că este diferență între una și alta; o lecție de anatomie cu greu se adaptează copilului între 7—8 ani. El este acum în perioada sintezei fantastice, vagi, subiective, după care va urma cea a analizei. Iată o lecție în afară de realitatea copilului. Pe copil nu-l mai interesează părțile componente, ci cu totul altceva: *principiul biologic trebuia respectat*. În povestire este el atins în treacăt, dar propunătorul a avut grija să facă anatomia, insistând asupra »urechilor«, »cozii«! Ce-l interesează aceasta?; el vrea să știe *viața animalului*: cum se hrănește, cum se apără de frig, de dușmani. — B. V.

(*Pedagogia experimentală*).

PAGINA LITERARĂ

Clipe Sinistre...

În ziua de 16 Februarie a. c. primind mandatele poștale am plecat la poșta Hodod după salariu. Cum nu știam drumul prin pădure, am luat doi copii călăuze. După ce am înaintat vre-o treizeci de metri prin »păduricea rară« am ieșit într-o poiană. Un viscol cumplit aducea nouri negrii de zăpadă și ne-o trimitea drept în ochi. Fiindcă nu mai puteam înainta, voiam să ne îndosim undeva. La câțiva pași spre stânga noastră văd o groapă. Apropiindu-ne către acest loc, am observat că ne aflăm în tranșeele săpate în 1917—18. Ne-am îndosii după parapetul șanțului.

Stând și zgribulind de frig, am început a povesti copiilor scene din luptele ce s'au dat pe aceste locuri. Între altele îmi veni în minte povestirea unei bătrâne: »Primul asalt — zice dânsă într-o seară — a fost cel mai îngrozitor. Plecau tinerii soldați veseli ca la nuntă, însă peste câteva ceasuri, o mulțime din ei și-au dat sufletul în mâinile Celui Atotputernic. Care încărcate veneau spre Giurtelec cu răniții, a căror rane grave fiind tăiate de vântul nemilos îi făceau să scoată gemete. În casele transformate în spitale nu se auzeau decât Vai!! și Vai!!«

Ne găseam pe locul de luptă. Pământul de sub picioarele noastre l-au cucerit numai după ce a fost frământat în sânge. Amintirile aceste ne-a înviorat și par'că niște focuri s'au aprins

în sufletul meu. Fără să-mi dau seama povesteam copiilor din ce în ce mai aprins. Povestirile n'au încetat tot timpul drumului.

Ieșind din poștă, unul dintre copii mi s'a adresat: »D-le învățător să mergem să vedem unde sunt înmormântați Eroii.« Cum aș fi putut să stau la îndoială? Pornirăm către cimitir. Am ajuns între cele mai scumpe morminte. O liniște domnea peste întregi aceste veșnice locașuri. Doar vântul sufla cu putere printre crucile de lemn. O fândără crepată din crucea unui mormânt se împotrivea nemilosului uragan care voia să o smulgă. În împotrivirea ei scotea un sunet sinistru care în acord cu vâjăitul vântului, îți făcea impresia unui pustiu. Să fi avut o inimă de piatră și ai fi scăpat lacrimi. Aici am îngenunchiat deasupra unui mormânt, pe zăpada moale decurând așternută și am rostit o scurtă rugăciune.

Când ne-am întors eram foarte fericiți că am săvârșit cea mai frumoasă procesiune. Veșnic voi avea în minte aceste clipe pioase provocate de locurile răscumpărate așa de scump.

În drum spre casă mereu mă gândeam la acei cari au părăsit această viață numai ca să ne poată întregi hotarele și să ne scape de sub tirania în care zăceam odinioară.

Nu Vă vom uita niciodată Eroii ai neamului! Vom lupta din răputeri să păstrăm ceea ce Voi ne-ați dat plătind scump cu viața Voastră.

Dumnezeu să Vă deie veșnică odihnă!!...

Giurtelecul-Hododului, 16-II 1933.

Moș Gheorghe

inv.

PAGINA CERCURILOR CULTURALE

O SERBARE ȘCOLARĂ

Așa trebuie să numim cercul cultural ținut în comuna Ilișua în ziua de 19 Martie a. c. Ziua aceasta va rămânea timp îndelungat în memoria populației din Ilișua lăsând o profundă impresie în sufletele participanților și mai cu seamă ale părinților. Au mai fost aranjate cercuri culturale în aceasta comună și cu alte ocazii, însă niciodată n'au avut un succes atât de frumos ca și cu acest prilej.

Au participat membrii corpului didactic din acest cerc, în număr aproape complet, precum și populația comunei în număr incomparabil mai mare decât alte dați. După terminarea serviciului divin participanții se adună în sala școlii primare de stat și s'a început ședința publică. După acordurile mărețe ale Imnului regal se urcă la tribună președintele Iosif Moldovan, înv. dir. din Lompirt și deschide ședința printr'o scurtă și insuflejită cuvântare, accentuând însemnătatea cercurilor culturale și manifestând bucuria sa, pentru numărul neobișnuit al participanților din rândurile populației.

Punctul proeminent al programului bogat a fost conferința populară a înv. dir. local Ignățiu Binder, despre: «Folosele învățaturii», care a fost ascultată cu cea mai mare atenție. Conferințarul a tratat subiectul din punct de vedere religios-moral, precum și didactic, relevând relațiunile dintre biserică și școală. Expunerile limpezi au fost ilustrate cu exemple potrivite. Conferința cuprinzătoare și plină de caldă duioșie fața de popor a impresionat adânc pe cei prezenți, cari și-au exprimat mulțumirea lor prin vii aplauze.

Deasemenea cu plăcere au fost ascultate declamările frumoase și cântecele executate pe voci cu o precizie uimitoare. Învățătorii prezenți și-au exprimat recunoștința deplină față de frumsețea acestor cântece, prin a căror executare s'a dovedit dibăcia diligența și zelul învățătorului dirigent Binder.

Un sfârșit atractiv a dobândit ședința prin dansurile naționale jucate în curtea școlii spre bucuria și veselia publicului spectator.

În ședința intimă, învățătorul Grigorie Dézsi a ținut o lecție practică gramaticală: «Predicatul» cu rezultatul bun. Iar d. învățător Silvester din Dumuslău a ținut o conferință didactică al cărei subiect era recensia operei: „Localismul educativ” de Stanciu Stoian; în conferința interesantă prin noutate temei și atractivă prin predarea plăcută recensorul a atras atenția învățătorilor asupra necesității întemeierii muzeelor școlare.

Sperăm că reușita acestei adunări va stimula activitatea d-lor învățători pentru ca în viitor să lucreze cu toată silința pentru aranjarea cercurilor culturale.

Un participant.

INFORMAȚIUNI

Dorim tuturor abonaților, cititorilor și prietenilor noștri creștini multă fericire și bucurie de Sărbătorile Învierii. — Pacea lui Hristos Mântuitorul să călăuzească pe toți.

— Colaboratori externi.

Anunțăm cu bucurie, că la revista noastră vor colabora Dna Ana C. Iencica, Dnii C. Iencica și D. Goga.

Di C. Iencica a publicat în numărul 1 al revistei un articol de mare valoare.

Dna Ana C. Iencica ne trimite 2 lecțiuni interesante, cari vor procura o deosebită bucurie și interes cititorilor noștri. Se vor bucura în deosebi fostele eleve ale Dnei Iencica, cari citind aceste lecții își vor reînprospeta amintirile despre buna lor profesoară.

Di D. Goga va publica în numărul viitor un articol interesant.

Cei trei profesori, întemeetori ai revistei „Satul și Școala” înțeleg să ne dea tot sprijinul lor prețios, pentru care le răămânem recunoscători.

— **Asociația Învățătoarelor de școli de copii mici din Sălaj,** și-a ținut adunarea ge-

nerală anuală la 31 Martie a. c. în școala de copii mici din Carei. Adunarea a fost prezidată de Dșoara *Eugenia Ungur*, din Șimleu, care în frumoasa cuvântare de deschidere a subliniat importanța grădinilor de copii mici indicând mijloacele prin care va pătrunde și în societate marea lor importanță. A ținut o lecție practică Dna *Elena Oșan* dând dovadă de-o frumoasă pregătire și excelente aptitudini profesionale. Vioiciunea în tratare și intimitatea sufletească — adevărat familiară — ce există între învățătoare și copii sunt notele caracteristice ale activității Dnei Oșan. Lecția a fost ascultată cu un viu interes de întreaga asistență. — Dna *Emilia Truțașiu* din Zălau a conferențiat despre: „Insemnătatea jocurilor în școlile de copii mici”. A dezvoltat în mod plastic și cu toată competența importanța și fazele psihologice și pedagogice ale jocurilor în viața copiilor, preconizând cultivarea lor în școlile de copii mici.

Copilașii dela grădina de copii No. III. de sub conducerea Dnei E. Șimonca-Boroș au dat

un mic festival cu recitări, jocuri și cântece naționale.

În urma discuțiilor obiective, s'au votat Statutele Asociației, la care a luat parte efectivă și dl revizor școlar *D. Mărgineanu*, inițiatorul acestei Asociații, de-o importanță covârșitoare pentru cultura profesională a învățătoarelor dela grădinile de copii mici și direcționarea învățământului din acestea școli în spiritul reclamat de rolul ce-l au, mai vârtos aci în Sălaj, — unde sentimentul și demnitatea națională trebuiesc desmorțite și cultivate.

Adunarea s'a desfășurat în spirit colegial și familiar. Discuțiile au atins nivelul dorit. Participantele s'au reîntors la școlile lor cu un real profit moral.

Suntem fericiți că după abia un an de ființă, această Asociație dă frumoase rezultate. Înregistrăm cu bucurie că, atunci, când s'a luat inițiativa pentru constituirea Asociației Învățătoarelor de grădini de copii pe întreaga țară, Sălajul se poate mândri cu Asociația lui înființată de un an. Și nu e mică probabilitatea că inițiativa noastră a pus în mișcare factorii cari intenționează înființarea Asociației pe țară.

Regretabil însă că la adunarea generală n'au participat toate învățătoarele de grădini

de copii. Să sperăm că în viitor nu se va mai repeta acest caz.

— **Congresul învățătoarelor de grădini de copii din România.**

1. Congresul se va deschide Joi 20 Aprilie ora 17 în sala Fundației Regele Carol I. Programul lucrărilor se va distribui în sală, la ședința de deschidere. — 2. Onor. Minister al Instrucțiunii a aprobat ca învățătoarele congresiste să înceapă cursurile, după vacanța de Paște, la 28 Aprilie în loc de 24. — 3. Congresistele vor fi găzduite în școli și căminuri în schimbul unei taxe de 20—30 lei pe zi, casă și masă. — 4. O delegată a comitetului de inițiativă cu afișe mari și insigne, va primi și îndruma pe congresiste în gara de Nord, Miercuri 19 și Joi 20 Aprilie. Sediul biroului va fi în permanență la Grădina de Copii a Școlii de Educatoare, localul Școlii Primare de Fete No. 30, Str. I. Mincu (Bufet. — 5. Lucrările pentru Expoziție să se trimită la Librăria Cartea Românească, până la 18 Aprilie. — 6. Adesiunile se primesc pe adresa: Grădina de Copii a Școlii de Educatoare, Școala Primară de Fete No. 30, Str. I. Mincu 10.

— **Dela Asociația Generală a Învățătorilor.** „Consiliul general al Asociației generale a învățătorilor în ședința

din 20 Martie, după lungi desbateri animate de cel mai deplin spirit de solidaritate, a hotărât cu unanimitate următoarele:

1. Regretă incidentul care a tulburat congresul dela 19 Martie, căci oricine dintre noi trebuie să regrete astfel de întâmplări; respinge însă orice afirmație că s'ar fi pus la cale împiedecarea cuiva dela cuvânt.

Învățătorii din sală — și ei formau marca majoritate a congresului — au ascultat cu toată simpatia și au aclamat pe președintele profesorilor secundari dl prof. I. Nisipeanu, au ascultat mai mult de jumătate de oră în liniște cuvântarea dlui prof. Gerota care a fost un elogiu pentru dl Forțu, și n'au reacționat decât la un cuvânt — pe care-l socotim nechibzuit — al dlui Forțu.

Conducerea Asociației învățătorilor n'a înțeles niciodată și cu atât mai puțin în congresul din 19 Martie să se împiedice vre'unui coleg libertatea cuvântului și dovada cea mai eclatantă o constituie intervenția energică a președintelui învățătorilor, care a cerut congresului să asculte pe dl Forțu, orice părere ar fi voind domnia-sa să expună.

Noi nu credem deci, că Asociația profesorilor secundari are vre'un motiv să se plângă de Asociația generală a învățătorilor — întotdeauna leală față de celelalte două asociații din federație și credincioasă scopurilor comune urmărite — și de aceea rămâne la înțelepciunea sa să hotărască asupra soartei Federației.

In ce ne privește exprimăm

acum dorința, ca și Federația corpului didactic nu numai să-și mențină existența, dar să-și dea o închegare mai solidă decât cea de până acum.

De altfel în legătură cu problema Federației, așteptăm și cuvântul dlui prof. Hurmuzescu, președintele Asociației profesorilor universitari.

2. Colegii din țară cari ar fi dorit să se ia alte hotărâri decâtre congresul extraordinar de la 19 Martie, decât acelea pe care le-a luat să știe că 68 din cele 72 secțiuni județene ale noastre au declarat prin reprezentanții lor autorizați în consfătuirea prealabilă dela 18 Martie, că nu admit ca mijloc de luptă și de protestare în actualele împrejurări suspendarea cursurilor și nici o demonstrație de stradă care sub regimul stării de asediu, neîngăduită fiind, ar putea să aibe triste consecinți.

Deci, hotărârile luate n'au fost impuse de unul sau de câțiva dintre conducători, ci de aproape unanimitatea reprezentanților Asociațiilor județene, pe baza mandatului ce dețineau.

3. O hotărâre în privința transformării Asociației noastre în „sindicat“ nu se poate lua, căci din discuțiunile urmate s'a văzut că ideia încă nu-i clară chiar în mintea acelor dintre noi, care văd în sindicalizare o întărire a capacității noastre de acțiune și mai multe garanții pentru izbândă.

Unii ar vrea o sindicalizare integrală, la fel cu a organizațiilor muncitorești, alții numai schimbarea firmei cu credința că prin aceasta vor impresiona

guvernele, alții o organizare care s'ar reduce la întărirea bazelor economice ale mișcărilor noastre.

Chestiunea comportă discuție și clarificare și Asociația generală nu poate lua hotărâri decât atunci când se va fi format o convingere comună că prin sindicalizare nu am primejdui nimic din realizările noastre pe terenul organizării de până acum și că în adevăr, ea ar însemna altceva mai bun ca scopuri și mijloace.

4. Pentru lămurirea colegilor asupra tuturor problemelor ce ne frământă astăzi, ca și pentru luminarea opiniei publice asupra stării și nevoilor învățământului în legătură cu interesele cele mari ale neamului, Asociația învățătorilor va face să apară neîntârziat o foaie bilunară sau săptămânală, sub formă de ziar, prin care învățătorimea țării își va spune cuvântul.

5. Celor câțiva domni profesori și colegi învățători, aderenți ai „Blocului Cetățenesc” cari atacă neconținut pe președintele și pe alții dintre conducătorii noștri fiindcă stau împotriva oricărei încercări de a ne schimba atitudinea față de amestecul politicii — de orice fel — în rosturile noastre profesionale, le spunem în chipul cel mai hotărât: încercările lor sunt zadarnice, căci fie astăzi sub conducerea lui D. V. Toni, fie mâine sub conducerea altuia, Asociația învățătorilor nu se va abate din drumul intereselor sale“.

— **Școli suspendate.** Se suspendă pe 1 Sept. 1933 funcționarea următoarelor școli: a) *Școli normale de fete*: Oradea, Turnu-Măgurele, Buzău, Lugoj, Piatra-Neamț, școala de conducătoare de copii din București-Principesa Elisabeta și Bârlad. — b) *Școli normale de băieți*: Năsăud, Sighet, Făgăraș, Bacău, Tg.-Jiu, Botoșani, Pitești, R.-Vâlcea, precum și alte școli secundare.

— **Rectificarea coeficientului la gradație.** În bugetul Min. Instr. s'a înscris după grele lupte suma de 65 milioane pentru rectificarea coeficientului la gradație a corpului didactic de toate gradele.

La ministerul instrucțiunii se lucrează la alcătuirea nouilor tablouri de salarizare a membrilor corpului didactic de toate categoriile, în urma aprobării a încă două puncte la gradații, cu începere dela 1 Aprilie a. c.

Din aceasta cauză au fost sistate lucrările cu întocmirea Statelor de plată până la primirea nouilor tablouri de salarizare. În urma acestor împrejurări achitarea salariilor pe luna Aprilie va suferi mari întâzieri.

— **Repartiția posturilor.** În data după sărbătorile Paști-

lor ministerul instrucției va întruni mai multe comisii speciale, care vor lucra pe lângă revizoratele școlare.

Aceste comisii vor stabili pe baza datelor adunate până acum, cari anume posturi de învățători urmează a fi desființate din lipsă de populație școlară, sau să fie mutate în alte localități unde nevoile școlare ar cere posturi în plus.

— **Transferările.** În legătură cu transferările membrilor corpului didactic primar, ministerul instrucției face cunoscut că ele se vor face la cererea solicitatorilor. Posturile vacante, vor fi publicate numai după ce se va cunoaște necesitatea fiecărei școli în parte, ținându-se seamă de populația școlară.

— **Au fost salvate 1000 posturi de învățători.** Se dă de sigură știrea că în urma comprimării bugetului instrucției urmau să se desființeze 1600 posturi vacante în învățământul primar. În cele din urmă datorită intervenției vrednicului nostru președinte D. V. Toni, 1000 de posturi au fost salvate întrucât s'a înscris în buget suma necesară plății acestor posturi cari vor putea fi deci ocupate cu titulari.

În legătură cu aceasta Ministerul a comunicat, că toate posturile vacante cari urmau să fie publicate la transferări vor fi sistate pe data de 1 Septembrie, până când vor putea funcționa în ele actualii suplinitori.

— **Comisiile Camerei.** Vineri d. a., comisiunea de instrucțiune publică a Camerei a continuat discuția proiectului de lege pentru modificarea unor articole din legea învățământului primar.

S'a renunțat la transferarea din oficiu, în interes de serviciu cum și la dispoziția din proiect după care cererile de transferări noi nu puteau fi făcute decât după 3 ani dela ultima transferare.

La dispozițiunile tranzitorii, s'a adăugat un art. nou (130) în care se precizează că elevii actualmente în cl. VII-a, vor trebui să urmeze și cursurile clasei a VIII-a ce se înființează. Este vorba de școlile normale.

Pentru aceștia, examenul de capacitate din anul școlar 1932—1933 a fost suprimat.

O altă dispoziție declară valabile examenele de capacitate ținute în 1932 și 1933.

Raportor a fost ales dl Th. Iacobescu.

— **Din lipsă de spațiu** rubrica „Cărți și Reviste” nu se

poate publica în nrul de față, urmând a se publica în nrul viitor.

— † **Alexandru Coșuțiu.** După o grea și îndelungată suferință, *Alexandru Coșuțiu* învățător-director în Treznea, a încetat din viață în ziua de 21 Martie a. c. ora 3 a. m. Cu el se mai duce unul din garda veche. Născut în Mintiul Gherlei-Someș, moare în etate de 46 ani și 26 de serviciu. Inmormântarea a avut loc Joi 23 Martie participând colegii de peste Meseș și numeros public din comună. Toți au vărsat șiroaie de lacrimi. Cuvântările religioase au fost rostite de către dnii I. Câmpeanu și T. Costea preoți. Revizoratul școlar a fost reprezentat prin L. Cosma. Din partea elevilor a vorbit Petrean Luca elev cl. VI. primară. Rămășițele pământești au fost duse de colegi. — Familiei îndurerată îi transmitem și pe această cale condoleanțele noastre, — iar decedatului să-i fie țărâna ușoară.

— **Necrolog.** Adânc îndurerată: soț, fică, fii, tată, frați și cumnați, cu nemărginită durere anunță trecerea la cele veșnice a scumpei lor *Ecaterina Pereni n. Oros*, întâmplată în ziua de 21 Martie 1933 ora 12 a. m. după o scurtă și grea suferință împărtășită fiind cu Sf-le Taine, în al 43-lea an al vieții și al 23-lea al fericitei sale căsătorii. Inhumarea va avea loc în ziua de 23 Martie 1933 ora 3 d. m. dela casa familiară din str. Simeon Bărnuțiu No. 66. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Șimleul-Silvaniei, la 21 Martie 1933. — Teodor P. Pereni soț, Teodor, Catița și Eugen fii, Ștefan Oros sen. tată, Simion Oros, Amalia Oros m. Ciomoș frați, Ioan Pizlea, Ioan Ciomoș, Ana Pizlea m. Ghețe, Maria Glodan m. Oros cumnați și nenumărate rudeni.

Prin trecerea la cele veșnice a dnei Pereni a rămas orfană colega noastră dșoara *Ecaterina Pereni*, căreia îi transmitem sincerele noastre condoleanțe.

— **Declarații de adeziune** la înființarea „Băncii Populare a Învățătorilor Sălăjeni“ se mai primesc numai până la finele acestei luni.

**Biblioteca
de împrumut
„Luceafărul”**

Oferă cititorilor ei cele mai de seamă opere ale scriitorilor români și streini contemporani. — Inscriseri se pot face în orice zi, pe lângă depunerea unei garanții de 200 lei. Taxa per volum 5 lei

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj.

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai).

Examinarea elevilor dela scoalele primare confesionale. Comunicăm în copie ord. No. 9263—1933 al Onor. Serviciul local de învățământ Cluj, spre știre și conformare: În baza ord. Onor. Minister No. 31268—1933, avem onoare a Vă comunica mai jos copia ordinului On. Minister No. 63604—1932, cu încunoștințarea că acest ordin se menține valabil și pentru acest an școlar; menționând că tablourile elevilor cls. VII, nu se înaintează. „Copie depe ordinul No. 63604 din 16 Mai 1932. Domnule Inspector Șef. Intre numeroasele școale primare confesionale din Transilvania și Banat, găsindu-se și un număr redus de școale cărora — din cauza unor lipsuri esențiale — constatate în urma revizurii făcute conform art. 107 din legea învățământului particular, nu li s'a conferit dreptul de publicitate, Ministerul a dispus ca examinarea elevilor acelor școale, în mod excepțional și numai pentru anul acesta să se facă de către proprii lor învățători dar sub președinția unui delegat al Ministerului. Examenul se va ține între 1—15 Iunie, zi ce se va fixa de comun acord de către subrevizorul școlar județean și directorul școlii respective. Acești elevi nu vor plăti nici o taxa de examen. Delegații vor fi recomandați de subrevizorate și confirmați de serviciile locale de învățământ.“

No. 3543—1933. Înaintarea proceselor verbale ale ședințelor cercurilor culturale. Intrucât s'a constatat că nu se înaintează la timp procesele verbale ce se dresază în ședințele cercurilor culturale, iar parte din aceste cercuri nu ne-au înaintat nici un proces verbal în cursul acestui an școlar; invităm pe toți D-nii președinți ca în termen de 3 zile după ținerea ședinței să ne înainteze procesul verbal respectiv, iar acei cari sunt în restanță cu înaintarea acestor procese verbale, să ni le înainteze deodată, pe toate, în termen de 15 zile.

No. 3203—1933. Cererile de plata salariilor. Onor. Minister cu ordinul No. 53636—1933 dispune: „Avem onoare a Vă ruga să luați măsuri ca prin organele de sub ordine respective, să se pună în vedere tuturor membrilor corpului didactic ca de aici încolo exclusiv, orice cerere de plată de salariu să o adreseze Ministerului Instrucțiunii care le poartă toată grija. Aceasta într-o cât au fost unii dintre aceștia, cari s'au adresat direct Casei Regale.“ Comunicați celor în drept.

No. 3087. Amânarea examenului de înaintare grad II. Ministerul prin ordinul No. 35304—1933 a hotărât amânarea

examenului de înaintare la gr. II a învățătorilor la 21 Aprilie, deoarece nu s'au putut face inspecțiile speciale tuturor candidaților. Nu pot fi înscriși la examen decât învățătorii, cari au împlinit trei ani de funcționare cu titlul definitiv, până la 1 Martie 1932; învățătorii respinși în sesiunea din Ianuarie, se pot înscrie pentru examenul din Aprilie, numai prin Serviciile de Învățământ. Proba scrisă și orală se va da din patru lucrări alese de candidat, dintre cele indicate de Minister. Cărțile sub formă de rezumate nu vor fi luate în considerație.

No. 3401-3402 - 1933. **Pedepse și recompense.** Onor Minister prin ordinul No. 32843—1933, a aprobat să se aplice pedeapsa avertisment public următorilor învățători din jud. Sălaj: Margareta Varga dela Camăr pentru progres slab, din cauza că nu cunoaște limba română. Teodor Gordan dela Vălcăul de jos, pentru progres slab, neglijență în lucrările administrative și lipsa condicei de prezență. Lucreția Pașcalău dela Vălcăul de jos, pentru progres slab, lipsa condicei de prezență și lucrările de compunere. Ioan Petrișor dela Vălăcul de sus, progres slab și lipsa condicei de prezență. Să se menționeze cu laudă activitatea școlară și extra școlară a învățătorilor: Ioan Heletea dela Cănaș, Vasile Ardelean dela Sărăuad, Ioan Rogneanu dela Nușfalău și Eugenia Ungur dela școala de copii mici din Șimleu.

No. 3191 - 1933. **Congresul învățătoarelor dela grădini de copii mici.** Având în vedere că în zilele dela 20—26 Aprilie a. c. se ține la București congresul învățătoarelor de grădini de copii din România, vă facem cunoscut că Ministerul a dispus ca grădinile de copii din județ, să deschidă cursurile după vacanța de Paște la 28 Aprilie, în loc de 24 Aprilie a. c., pentru ca învățătoarele să poată lua parte la toate lucrările congresului în special la demonstrațiile practice ce se vor face în zilele dela 24 la 26 Aprilie, la grădinile de copii din Capitală și a putea cerceta de aproape expoziția de material didactic ce va avea loc în sala Ileana din Palatul Cărții Românești, între 20 - 27 Aprilie a. c.

No. 3410 - 1933. **Cursuri de vară.** Ministerul Instrucțiunii de comun acord cu Ministerul Agriculturii, a hotărît ca în timpul verii acestui an, să se țină cursuri în diverse centre ale țării, pentru îndrumarea practicei pedagogice în legătură cu noile curente și reîmprospătarea cunoștințelor agricole ale învățătorilor. Programul, care urmează să fie alcătuit, va varia după regiuni, așa încât cei ce vor să se înscrie vor ține seamă de acest lucru. La aceste cursuri vor preda profesori de specialitate și ele se vor ține în localitățile mai jos indicate după cum urmează: 1. Turda, Școala de Agricultură dela 1—20 Iunie, 2. Geoagiu, jud. Hunedoara dela 1—21 Iunie, 3. Măgurele, jud. Ilfov dela 1—15 Iunie, 4. Odobești, jud. Putna, Școala de Viticultură dela 1—20

August, 5. Valea-Călugărească-Prahova, Școala de Viticultură dela 1—20 August, 6. Suceava, Școala de Agriculură dela 1—25 Iulie, 7. Chișinău, Școala de Viticultură dela 1—20 August. 8. Miniș-Arad, Școala de Viticultură dela 1—20 August. Veți încunoștința de urgență despre aceasta. pe toți învățătorii din acel județ și veți stăruii pentru înscrierea lor din vreme. Inscrierile se fac prin revizorat și se vor comunica Ministerului până la 20 Mai a. c. Invtătorii vor plăti câte 45 lei pe zi, în schimbul cărei sume vor avea adăpost și întreținerea completă. Fiecare învățător își va aduce cearceaf de pat, pernă și pătură pentru învelit. In cazul când se va face vre-o schimbare cu privire la data cursurilor, ea se va comunica de Minister până la 25 Mai a. c.

No. 3411—1933. **Aprobarea cărților didactice.** Ministerul ținând seamă de situația specială din anul acesta și în intențiu-nea ce are de a studia de aproape chestiunea cărților didactice de curs primar, cu ord. No. 41515—1933 a dispus ca toate cărțile didactice cari au aprobarea obținută să li se prelungească această aprobare pe încă un an (1933—34). Autorii de cărți cari doresc să obțină aprobări noi, vor înainta manuscrisele până la 1 Mai a. c., cari vor fi cercetate până la 1 Iunie, pentru a li se da aviz. Valabilitatea aprobării și în acest caz este tot pentru un an (1933—34).

No. 953—1933. **Fondurile Comitetelor școlare se pot depune și la casa națională de Economie și Cecuri poștale.** Avem onoare a Vă comunica, spre știre și conformare, ordinul No. 45832—1932 al Ministerului Instrucțiunii, Casa Școalelor, „Prin art. 217 din legea pentru organizarea și funcționarea acestui Departament, se prevede că fondurile comitetelor școlare se vor depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni. Având în vedere că secțiunea economiilor din susnumita Casă s'a transformat într'o Casă Autonomă cu numele de „Casa Națională de Economii și Cecuri poștale“ și ca prin noua lege a ei publicată în Monit. Of. No. 247 partea din 21 Octomvrie 1932, s'a creiat o serie de avantagii pentru fondurile comitetelor școlare ce s'ar putea depune spre fructificare și anume: 1. Depunerile sunt nelimitate pentru persoanele juridice și organizațiile culturale, profesionale, binefacere (art. 14). 2. Depunerile și dobânzile lor sunt garantate de Stat. 3. Sumele depuse nu pot fi poprite sau urmărite art. 6. 4. Se bonifică întregei sume depuse o dobândă care anul acesta este de 4½%. 5. Prin faptul că Instituția primește și restituie economiile depuse prin intermediul celor 1850 officii poștale din întreaga țară, înseamnă pentru comitetele școlare că pot beneficia de cea mai numeroasă și răspândită rețea de sucursale pe care o poate avea în țara noastră, vre-o instituție. Deasemenea prin înființarea de către acea Casă a serviciilor de cecuri și viramente înseamnă un avantaj enorm pentru co-

mitetele școlare cari vor putea face viramente și transferări de numerar prin singurul și cel mai bine organizat serviciu de acest fel la noi. În baza avizului Contenciosului Ministerului aprobat de către Dl. Ministru, comitetele școlare sunt autorizate să depună fondurile nu numai la Casa de Depuneri și la Banca Națională ci și la Casa Națională de Economie și Cecuri poștale.

Revizor școlar, D. Mărgineanu.

Comitetul școlar al jud. Sălaj.

No. 436—1933.

Achitarea arendei terenurilor școlare.

Fiind sesizați din partea mai multor comitete școlare, că unii dintre Domnii învățători cari au folosit terenurile școlare nu au achitat la timp arenda respectivă, în conformitate cu dispozițiunile Art. 128 din Regulament, — facem responsabili pe D-nii președinți și secretari ai comitetelor despre felul cum înțeleg să administreze bunurile școalelor ce le sunt încredințate.

Ni se va raporta din caz în caz numele învățătorilor cari sunt în restanță cu achitarea acestor sume.

Președinte :
Ioan Deleu.

Secretar — Revizor școlar :
D. Mărgineanu.

Asociația inv. din jud. Sălaj.

No. 25—1933.

CONVOCARE

În conformitate cu dispozițiunile art. 18 din Statute și bazați pe hotărîrea delegației penmanente, convocăm în

adunarea generală ordinară

pe membrii Asociației Inv. din jud. Sălaj, *la Zălau* pentru ziua de *6 Mai 1933*, în sala festivă a Prefecturii județului.

La adunare membrii vor participa în mod obligatoriu.

Intelectualii noștri români, precum și toți sprijinatorii și binevoitorii școlii românești, sunt rugați a lua parte la aceasta adunare.

Ordinea de zi:

1. La ora 8 dimineața serviciu divin în ambele biserici românești, la care membrii vor participa în corpore.
2. Deschiderea adunării la ora 10 fix a. m.
3. Alegerea a 3 membri pt. verificarea procesului verbal.
4. Raportul general al Comitetului central a) asupra activității secției din ultimul an, b) asupra casei.
5. Alegerea comisiunilor pentru scrutarea rapoartelor de sub p. 4 a) și b).
6. „Scopul urmărit de organizația noastră profesională, mijloacele prin care se va atinge acest scop”, conferință de dl Coriolan Ilieș inv. în Supurul de jos.
7. „Istoria învățământului românesc în Sălaj”, conferință de dl Ioan Ardelean sen. inv. în comuna Siciu.

BCU Pauză — Masă comună Library Cluj

8. Raportul comisiunilor dela p. 4 a) b).
9. Propuneri.
10. Alegerea Comitetului județean și a comisiei de censored.
11. Închiderea adunării.

Atențiune. — Alegerea comitetului județean și a comisiei de censored se va face prin votare secretă, cu buletin pentru membrii comitetului (7—9), censored și supleanți (3+3) conf. art. 19 din statutele Asoc. Jud., 36 Asoc. Gen.

În acest scop biroul alegerii se va compune din președinții de subsecții, dintre care cel mai bătrân prezidează, cel mai tânăr este grefier, iar trei ca scrutători ai voturilor.

Biroul fixează termenul pentru depunerea listelor care sunt susținute de 20 membri prezenți, prin semnături proprii, date în fața prezidentului com. alegerii. În acest termen se pregătesc buletinele, care vor purta sigilul Asociației.

După expirarea termenului, președintele face cunoscut adunării generale listele înrate, care se afișează și procedează la votare, care se face numai pe capul de listă.

Compunerea comitetului județean și al comisiei de censored se va face pe baza rezultatului procentual al listelor.

Constituirea comitetului și a comisiei de cenzori se va face imediat după alegere, sub președinția președintelui biroului de alegere, după ce se face cunoscut adunării generale rezultatul alegerii pe liste și rezultatul constituirii comitetului județean și a comisiei de cenzori.

Adunarea generală prin aclamație va alege pe jurisconsultul Asociației.

De observat că, la alegere numai acei membri ai Asociației vor avea vot, care sunt în ordine cu plata cotizației, până la finea anului 1932 inclusiv.

Propunerile pentru adunarea generală se vor trimite înainte, în scris, prezidiului, cu cel puțin 6 zile înainte de adunare. Cele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

Șimleul-Silvaniei, la 2 Aprilie 1933.

Președinte,
Simion Oros.

Secretar,
Nicolae Căprar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Raport

de situația materială a Asociației Inv. din jud. Sălaj,
căt-re adunarea generală anuală din 6 Mai 1933.

Onorată adunare generală!

În conformitate cu dispozițiile Art. 37 din Statute, avem onoare a Vă înainta pentru aprobare raportul nostru de situația materială a Asociației noastre pe anul 1932—1933 (de la 1 Ian. 1932 până la 31 Martie 1933), precum și proiectul de buget pe anul 1933.

I. Cont de gestiune

VENITURI	Proectat	Incasat
1. Dela 503 inv. á 100 lei . . .	50.300	
2. Dela 37 cond. á 100 lei . . .	3.700	59.559
3. Chelteli de deplasare anticipate	3.000	
	<hr/>	
	Transport Lei 57.000	59.559

	Report Lei 57 000	59.559
4. Alte restituiri	4.367	
5. Taxe restante, anul 1931—32 .	20.000	
6. Alte încasări		7.765
7. Sold la 31 Decemvrie 1931 . .	6.801	6.801
	<u>Total Lei 88.168</u>	<u>74.125</u>

La p. 1. sunt trecute toate taxele încasate. în anul 1932, fără a se ști că din această sumă, câte sunt taxele pentru anul 1932 și câte cele restante, deoarece cei mai mulți casieri ai subsecțiilor nu au înaintat dovadă cu trimiterea banilor și tabloul nominal al membrilor cu taxa la curent și cea restantă. Incasările pe subsecții: Tășnad 9300 lei, Carei 5800 lei, Crasna 8780 lei, Jibou 6680 lei, Zălau, 4700 lei, Cehul-Silv. 7000 lei, Supurul de jos 2720 lei, Șimleu 14.579 lei, (59.559 lei).

La p. 7. este trecută suma de lei 7.765, care reprezintă: venitul petrecerei din anul 1932 (3200 lei), contribuția pentru fondul monumentului lui Spiru Haret (465 lei), imprumul pentru cumpărarea unei cununi decedatului M. Terheșiu (500 lei), restituirea unei imprumut (2600 lei) și restituirea unei burse (1000 lei).

CHELTUELI	Aprobat	$\frac{1}{4}$ pe 933	Total	Cheltuit
1. Președintelui p. deplasări și adm.	15000+	3750	18750	16620
2. Secretarului gen. p. deplasări .	1000+	250	1250	1000
3. Casierului general	1500+	375	1875	1350
4. Deplasările censorilor	1000+	250	1250	630
5. 4 burse pentru cursurile de vară	4000		4000	4000
6. Deplasări pentru congrese	—	—	—	—
7. Diverse	2500+	625	3125	2952
	<u>Transport Lei 25000</u>			<u>26552</u>

	Report Lei 25000	26552
8. Taxe rest. p. Asoc. Gen. și Reg.	20000	20000
9. Fond p. deschid. de credite noi	5368	5368
10. % dela p. 1 a), c), d)	37800	37800
11. Acoperirea cheltuelilor din 1931		5503
12. Avans p. cheltuelile din 1933		6061
13. Acordarea unui împrumut		2500
14. P. petrecerea din 1932 și S Haret		1386
15. Depunere		27545
16. Sold		4578
	Total Lei 88168	74125

II. Buget

VENITURI

1. Dela 504 inv. á 100 lei	50400	
2. Dela 35 cond. á 100 lei	3500	53900
3. Chelt. p. depl. anticipate 1931	3000	3000
4. Alte restituiri	4867	4867
5. Din taxe restante	25000	25000
6. Depunerile existente (taxe către Asociația Gen. și Reg.)	28045	28045
7. Soldul dela 31 Martie 1933	4598	4598
	Total Lei 119410	119410

CHELTUELI

1. Repartizarea taxelor pe anul 1933:	
a) 20 % Subsecțiilor	Lei 10780
b) 30 % Secției	„ 16170
c) 30 % Asociației Reg. Cluj	„ 16170
d) 20 % Asoc. Gen. București	„ 10780
	Total Lei 53900

2. Repartizarea sumei de 16170 Lei de care dispune Asociația în anul 1933:

a) Președintelui p. depl. și adm.	Lei 12000
b) Idem Secretarului general . . . „	1500
c) Idem Casierului general . . . „	1500
d) Pentru deplasarea censorilor „	1000
e) Taxa către Asociația Gen. și Regională (restanțe) . . . . . „	53045
f) Idem pe anul 1933 . . . . . „	37730
g) Diverse . . . . . „	670

Total Lei 106945

B I L A N T :

Intrate . . . . Lei 119410

Eșite . . . . . „ 106945

Excedent Lei 12465

III. Proces-verbal

Dresat azi, în 9 Aprilie 1933, în Zălau.

Subsemnata Comisie a cenzorilor, în ziua sus indicată, ne-am prezentat pentru examinarea gestiunii financiare a casierului general și a Comitetului central, pe anul 1932—1933 (de la 1 Ianuarie 1932 până la 31 Martie 1933) și am aflat la *Venituri* suma de 74.125 lei, la *Cheltueli* suma de 69.547 lei, justificat cu acte în regulă și 4578 lei excedent justificat în număr.

Observăm că în suma de 74.125 lei cheltueli este înglobată și suma de 27.545 lei depunere la Banca Pop. „Gelu“ din Tihău, libelul No. 401; alte depuneri la Banca Com și Ind. Sălăjană filiala Zălau, No. libelului 272 lei 500, și 1049 lei tot la numita bancă No. libelului I—93, în total 29.094 Lei.

Propunem descărcarea.

D. C. M. S.

IOAN DRAGOȘ.

T. VITEZ.

GR. RUSU.

Ca urmare a celor expuse mai sus, rugăm On. adunare generală, ca să binevoiască:

- a) a lua cunoștință de raportul nostru.
- b) a aproba gestiunea de pe anul 1932—1933.
- c) a aproba proiectul de buget pe anul 1933.
- d) a da descărcarea cuvenită.

Tihău, la 31 Martie 1933.

Președinte,
Simion Oros.

Casier general,
Augustin Maxim.

Ș T I R I

— **Adunarea generală a Asoc. Inv. din jud. Sălaj, este convocată pentru ziua de 6 Mai a. c. la Zălau. In seara acestei zile se va aranja și o petrecere precedată de un frumos program artistic. Atragem atenția colegilor asupra acestei împrejurări și îi rugăm a se prezenta în număr cât mai mare. Invitări speciale nu se vor trimite.**

— **Petrecere.** Societatea Culturală „Sălăjana” — Cluj sub președinția de onoare a Dlui Iuliu Maniu, cu onoare Vă invită la

Serata Artistico-literară și dansantă de Paști,

care va avea loc în ziua de 18 Aprilie 1933, (a treia zi de Paști) în sala Teatrului orășenesc din Zălau.

Inceputul programului, la orele 8 seara; urmând în continuare serata. — Ținută simplă — Muzică excelentă.

Membrii corpului didactic primar sunt rugați a participa în număr cât mai mare.

Prețul de intrare: 40 Lei de persoană, 20 de studenți și elevi; 100 Lei de familie (3 persoane).

Venitul curat este destinat augmentării fondului de ridicare unei statui la Zălau, marelui luptător și fiu al Sălajului, GHEORGHE POP de BĂSEȘTI.

Comitetul aranjator.

Redactor responsabil: D Mărgineanu.

Tipografia „LUCEAFĂRUL” (propr.: G. Avram) Zălau, Telefon No. 10